

1.6. Відомості про звільнення з посади (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності за корупційні правопорушення або правопорушення, пов'язані з корупцією

Загальна кількість осіб, звільнених з посади (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, в Україні наразі **не обліковується**.

Особи, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» (далі - Закон), за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, притягаються до *кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності* у встановленому Законом порядку (ч. 1 ст. 65-1).

Кримінальна відповідальність

Аналіз системи нормативно-правових актів, якими в Україні визначено правовий статус різних категорій публічних службовців (наразі таких актів понад 30), дозволяє стверджувати, що практично в усіх цих нормативно-правових актах чітко визначено, що у **разі набрання законної сили рішенням суду про визнання публічного службовця винним у вчиненні кримінального правопорушення** (у т.ч. корупційного кримінального правопорушення або кримінального правопорушення, пов'язаного з корупцією), **особа підлягає негайному та безумовному звільненню з посади**.

Такі норми містить Закон України «Про державну службу» (п.4 ч.1 ст. 84), Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (пп.3, 3-1 ч. 1 ст. 79), Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (ст.ст. 12, 20), Закон України «Про прокуратуру» (п.5 ч. 1 ст. 51), Закон України «Про Національну поліцію» (п.10 ч. 1 ст. 77), Закон України «Про військовий обов'язок та військову службу» (чч. 2, 3 ст. 26, підстава звільнення залежить від виду призначеного покарання) та ін.

Отже, за загальним правилом **публічний службовець, щодо якого набрав законної сили обвинувальний вирок суду, повинен бути звільнений з посади** без проведення будь-яких додаткових (в тому числі дисциплінарних) процедур.

Утім, слід мати на увазі, що на практиці можуть бути випадки, коли публічний службовець буде звільнений судом від покарання або його відбування. У таких випадках за українським законодавством така публічна особа вважатиметься такою, що *не має судимості*, а отже й не завжди (залежно від особливостей правового регулювання) підлягатиме негайному та безумовному звільненню з посади.

Відповідно до даних Державної судової адміністрації України, у 2024 році стосовно **2135 осіб** набрав законної сили обвинувальний вирок суду за вчинення корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією. **Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю**, як додатковий вид покарання, застосовано до **279 осіб**.

Відповідно до даних Вищого антикорупційного суду, у 2024 році стосовно **60 осіб** набрав законної сили обвинувальний вирок за вчинення корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією. **Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю**, як додатковий вид покарання, застосовано до **45 осіб**.

Адміністративна відповідальність

Відповідно до даних Державної судової адміністрації України, у 2024 році **позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю** (як додатковий вид стягнення) застосовано до **6 осіб**.

Дисциплінарна відповідальність

Відповідно до ч. 2 ст. 65-1 Закону України «Про запобігання корупції» особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом до неї не застосовано покарання або не накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, **підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку**.

Таким чином, всі випадки порушення вимог, правил, заборон та обмежень антикорупційного законодавства мали б призводити до відкриття відповідних дисциплінарних проваджень та вирішення питання про притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності (аж до вирішення питання про звільнення таких осіб із займаних ними посад), але на практиці цього не відбувається.

Відповідно до даних Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, протягом 2024 року до **дисциплінарної відповідальності** за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень притягнуто **529 осіб**. До **229 осіб** (43%) застосовано найсуворіший вид дисциплінарного стягнення – **звільнення**.

Довідково:

Відомості про осіб, яких притягнуто до **дисциплінарної відповідальності** за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у 2024 році

Розподіл притягнутих до дисциплінарної відповідальності **за категоріями осіб**, зазначених у ч.1 ст.3 Закону України «Про запобігання корупції» (за місцем роботи осіб, де їх було притягнуто до відповідальності):

- поліцейські – **263 особи** (або 50 % від загальної кількості осіб);
- посадові та службові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, – **139 осіб** (26%);
- посадові особи Збройних Сил України та інших утворених до законів військових формувань – **48 осіб** (9%);
- посадові особи юридичних осіб публічного права – **21 особа** (4 %);
- посадові особи місцевого самоврядування – **12 осіб** (2%);
- посадові особи органів цивільного захисту – **10 осіб** (2%);
- посадові та службові особи органів прокуратури – **10 осіб** (2%);
- державні службовці (за винятком інших категорій) – **8 осіб** (1,5%);
- посадові та службові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, – **7 осіб** (1,3%);
- особи рядового і начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби – **3 особи** (0,6%);
- члени позаштатних ВЛК – **3 особи** (0,6%);
- посадові особи ДСА України – **2 особи** (0,4%);
- посадові та службові особи Бюро економічної безпеки України – **2 особи** (0,4%);
- особи рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань – **1 особа** (0,2%).

Розподіл притягнутих до дисциплінарної відповідальності **за видами стягнень**:

- **звільнення** – застосовано до **229 осіб** (43% від загальної кількості осіб);
- **догана/сувора догана** – до **175 осіб** (33%);
- **зауваження** – до **62 осіб** (12%);
- **попередження про неповну службову відповідність** – до **60 осіб** (11%);
- **затримка у присвоєнні чергового рангу посадової особи місцевого самоврядування, позбавлення надбавки на 1 місяць та пониження у спеціальному званні на один ступінь** застосовано по 1 особі (за кожним зі стягнень).

Джерело даних: дані з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Інформація, надана органами державної влади, щодо кількості осіб, звільнених з посади (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

За інформацією Національної поліції України, згідно внесених до інформаційної підсистеми «Облік дисциплінарних стягнень» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» у 2024 році відомостей за корупційні правопорушення або правопорушення, пов'язані з корупцією, дисциплінарні стягнення у виді **звільнення зі служби в поліції** були застосовані до **118 поліцейських, звільнення з посади – до 69 поліцейських**.

Кількість осіб, **звільнених з посади** (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до відповідальності за **адміністративні правопорушення**, пов'язані з корупцією, – **1 поліцейський**.

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ

У 2024 році **відсутні факти звільнення** працівників Національного антикорупційного бюро України у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

ОРГАНИ ПРОКУРАТУРИ

За інформацією Офісу Генерального прокурора, у 2024 році з посади в органах прокуратури у зв'язку з притягненням до дисциплінарної відповідальності за корупційні правопорушення або правопорушення, пов'язані з корупцією, **звільнено 5 прокурорів** органів прокуратури, з них **4 – прокурори окружних прокуратур, 1 – прокурор обласної прокуратури**.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

У 2024 році **відсутні факти звільнення** працівників Національного агентства з питань запобігання корупції у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

За інформацією Державного бюро розслідувань, кількість осіб, **звільнених з посади** (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, становить **144 особи**.

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

За інформацією Служби безпеки України, у 2024 році **7 військовослужбовців Служби безпеки України звільнені з посад** у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

За інформацією Бюро економічної безпеки України, у 2024 році у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, особи з посади (роботи, служби) **не звільнялись**.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ, РОЗШУКУ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ, ОДЕРЖАНИМИ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ТА ІНШИХ ЗЛОЧИНІВ (АРМА)

За інформацією Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, особи, звільнені з посади (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, **відсутні**.